

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ:
ПОЛЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА 1890–1939 РОКІВ

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

1. Нормативні навчальні дисципліни та практика

1.1. Нормативні навчальні дисципліни

ВИКЛАДАЧ:

Моренець Володимир Пилипович, доктор філологічних наук, професор

E-mail: more@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 120 годин – 4 кредити ECTS

Заняття в аудиторії: 42 год. (28 год. лекційних і 14 год. семінарських занять по 2 акад. год.)

Самостійна робота слухачів курсу: 78 год.

Підсумковий контроль – екзамен.

АНОТАЦІЯ

Курс присвячений розвитку польської літератури 1890–1939 років, зокрема розгляду основних художньо-філософських концепцій та стильових течій «Молодої Польщі» і міжвоєнного двадцятиліття, вивченню життя та творчості провідних майстрів, окресленню національної специфіки та значущих типологічних паралелей з українським літературним процесом.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу – познайомити студентів із польською літературою 1890–1939 років, основними течіями і значущими творами та провести паралелі з українською літературою відповідного періоду.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
ПРН-12. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних літературознавчих явищ і проблем як фахівцям, так і широкому загалу. ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну думку	Аудиторні заняття мають характер відкритої бесіди зі слухачами на основі попередньо освоєних фундаментальних джерел. Письмові контрольні роботи	Поточний контроль: участь в обговореннях, письмові контрольні роботи. Підсумковий контроль
ПРН-9. Виявляти, збирати, систематизувати й аналізувати історико-літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів. ПРН-10. Здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його, формулювати узагальнення на підставі самостійно опрацьованих даних. ПРН-8. Характеризувати теоретичні засади	Написання дослідницької тези в межах курсової тематики	Індивідуальне завдання

<p>(концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературознавства. ПРН-14. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу. ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати й утілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. ПРН-2. Упевнено володіти науковою мовою для реалізації письмової професійної комунікації. ПРН-11. Дотримуватися принципів академічної доброчесності і високої академічної культури</p>		
<p>ПРН-3. Застосовувати сучасні методики й технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності. ПРН-17. Планувати, організувати, здійснювати й презентувати дослідження в галузі літературознавства. ПРН-18. Презентувати результати свого дослідження літературознавчій спільноті</p>	Міні-конференція з представлення дослідницьких тез	Виступ із презентацією своєї тези

ЗМІСТ КУРСУ

Відтворення цілісної картини розвитку польської літератури 1890–1939 рр. у множині притаманних їй жанрів і стилів. Вивчення життя та творчості провідних майстрів та критична інтерпретація найзначніших творів. Розгляд основних художньо-філософських концепцій (позитивізму, модернізму, авангарду), головних стильових течій «Молодої Польщі» (декадансу, символізму, неоромантизму, імпресіонізму, експресіонізму) та міжвоєнного двадцятиліття (формізму, футуризму, «святобуденного» скамандритства або ж польського неокласицизму, авангардизму, конструктивізму, візіонеризму, катастрофізму тощо). Висвітлення взаємодії літературних поколінь та еволюції польської естетичної свідомості (на матеріалі художніх текстів та літературних дискусій). Окреслення національної специфіки й традицій польської літератури зазначеного періоду, її місця на ідейно-естетичній карті Європи, значущих типологічних паралелей з українським літературним процесом.

№ з/п	Теми лекційних занять	Кількість годин
Лекція 1	<p>Короткий екскурс в історію польської літератури: витoki писемності, давня література, епоха Відродження, бароко; духовні вершини Просвітництва й польського романтизму. Позитивізм, його філософське підґрунтя, етапи й схилкова фаза. Селянські романи та «мала» проза Елізи Ожешко, історичні романи Г. Сенкевича та ідея «покріплення духу». Концепція «органічної праці біля основ» та її художні втілення. Панорамний соціальний роман Болеслава Пруса «Лялька» як межове явище й передвіщення модернізму.</p> <p>Твори: Болеслав Прус: Лялька (1890); «Фараон» (1897);</p> <p>Критика: Гурский И.К.: Польский исторический роман. – М., 1963, с.108-143; Левінська С.Й.: «Комо грядеши» Г.Сенкевича // Відродження, 1996, №2, с.30-33; Болеслав Прус // Сов. славяноведение. 1966, №2, с.21-30; История польской литературы. В 2-х томах. Т.1. – М., 1968, с.21-76, 109-132, 181-214, 269-298; Т.2. – М., 1969, с.5-52; Czesław Miłosz: Historia literatury polskiej / do roku 1939/. Przełożyła Marta Tarnowska. - Kraków: Znak, 1996, s.15-27, 335-350; Obraz literatury polskiej w okresie realizmu i naturalizmu. Т.1. – Warszawa, 1965, s.57-59, 69-82. Т.2. – Warszawa, 1966, s.7-64, 145-189; Krzyżanowski Julian: Dzieje literatury polskiej. – Warszawa, 1970, s.350-367, 395-390. Kleiner Juliusz: W kręgu historii i teorii literatury. – Warszawa, PWN, 1981, s.403-410.</p>	2 год.
Лекція 2	<p>1. Філософсько-естетичні особливості fin-de-siecle. Співіснування та взаємодія двох літературних епох і поколінь. Поняття «сецесії». Антипозитивістський злам у художній свідомості. Зародження нової естетики: польський модернізм, його генеза та філософські орієнтації (А. Шопергауер, А. Бергсон, Ф. Ніцше). «Молода Польща» в європейському просторі і часі: народження, топографія і хронологія, головні дійові особи. Від життя до краківського «Życia».</p> <p>Твори: Stanisław Przybyszewski: Moi współcześni. Т.1. – Warszawa, 1959, s.15-262; Żeleński Tadeusz /Boy/: Ludzie żywi // Pisma, t.III, s.7-209.</p>	2 год.

	<p>Критика: Przełom antypozytywistyczny w polskiej świadomości kulturowej końca XIX wieku. – W., 1986. – 213 S; Artur Hutnikiewicz: Młoda Polska. – Warszawa: PWN, 1996, s.7-91; Maria Podraza-Kwiatkowska: Literatura Młodej Polski. – Warszawa: PWN, 1992, s.5-39; Artur Górski: Młoda Polska // Życie, 1898, #11-12; Stanisław Brzozowski: Legenda Młodej Polski. – Warszawa, 1910. – 554 S.</p> <p>2. «Молода Польща»: історичні колізії, дискусії, провідні часописи («<i>Życie</i>»; «<i>Chimera</i>»; «<i>Ateneum</i>»). Конститутивні риси польського модернізму, гасло «sztuka dla sztuki» й «<i>Confiteor</i>» С. Пшибишевського. Провідні мотиви й стильові явлення польського модернізму (декаданс, символізм, неоромантизм, імпресіонізм).</p> <p>Критика: Kazimierz Wyka: Modernizm polski. – Warszawa, 1959, s.5-198; Czesław Miłosz: Historia literatury polskiej, s.372-385; Maria Podraza-Kwiatkowska: Literatura Młodej Polski, s.26-39; Artur Hutnikiewicz: Młoda Polska, s.50-91; Jan Lorentowicz: Młoda Polska. – Warszawa, 1913</p>	
Лекція 3	<p>1. Поезія «Молодої Польщі»: головні мотиви й тенденції. Творчість Казимира Тетмайєра (1865–1940). «Гімн нірвані» як відповідь на «соціальну інтервенцію» в мистецтві. Друга серія «Поезій» К. Тетмайєра 1894 р. – одна з точок відліку «нової епохи». Еротична лірика. Проза К. Тетмайєра.</p> <p>Твори: Поезії К. Тетмайєра: Антологія польської поезії. В 2 тт. К.Тетмайєр: На скелястім Підгаллі. Легенда Татр. Повісті. – К., 1988.</p> <p>Młoda Polska. Wybór poezji. Opracował Boy. – Warszawa. – 449 S. Poezja Młodej Polski. Wybrał, wstępem i notami biograficznymi poprzedził Mieczysław Jastrun. – Kraków, 1976.</p> <p>Критика: K.Wyka: Macie serc waszych wykładowcy // Wedrując po tematach, t.II. – Kraków, 1971, s.103-124 (o Tetmajerze); K.Jabłońska: Kazimierz Tetmajer. Próba biografii. – Kraków, 1969; Artur Hutnikiewicz: Młoda Polska, s.94-103; Anna Milska: Pisarze polscy. – Warszawa, 1963, s.254-267.</p> <p>2. Ян Каспрович (1860–1926) – поет «від землі». «Куц шипшини» (1898), «Гімни» (1898–1901) та інші збірки. Обрії нової проблематики й стилістики письма: поезія думки, співчуття й страждання. Символізм. Повстання й примирення Яна Каспровича, або від гніву та огуди до любові.</p> <p>Твори: Ян Каспрович: “Куц шипшини”; “Гімни”. “O bohaterskim koniu i walącym się domu” (1906).</p> <p>Критика: История польської літератури. В 2-х тт. Т.2, с.53-73; J.J.Lipski: Twórczość Jana Kasprowicza w latach 1891-1906. – Warszawa, 1973; J.Krzyżanowski: Dzieje literatury polskiej, s.463-472; A.Hutnikiewicz: Młoda Polska, s.104-123; Cz. Miłosz: Historia literatury polskiej, s.391-393; A.Milska: Pisarze polscy, s.254-267</p>	2 год.
Лекція 4	<p>1. Леопольд Стафф (1878–1957). Ідейно-естетичний феномен «поета трьох поколінь» або повсякчасна сучасність Стаффа. Класицистичний нурт в модерністському (а далі – модерному)</p>	2 год.

	<p>плині. Книжки віршів «Сни про могутність» (1901); «Квітнуча гілка» (1908); «В затінку меча» (1911); «Лебідь і ліра» (1914); «Польові стежки» (1919); «Високі дерева» (1932); «Колір меду» (1936); «Мертва погода» (1946); «Ліщина» (1954) та ін. Францисканство, стоїцизм. Зміна поетичної форми: від молодопольськості до «неметафоричності» 50-х років ХХ ст. Твори: Л. Стафф: Поезії. Див. також: Всесвіт, 1985, №9, с.112; Прапор, 1980, №12, с.131-152; L.Staff: Dziewięć muz, 1958. Критика: Ю.Л.Булаховська: Творчість Леопольда Стаффа і стильові шукання польської поезії п.п.ХХ ст. – К., 1979, с.3-61. М. Рябчук: Поетичний сад Леопольда Стаффа // Всесвіт, 1978, №11, с.191-197; Див.: Жовтень, 1966, №10, с.128-152; В. Британишский: Классик неоклассического века. Поэзия Л.Стаффа // Вопросы литературы, 1972, №9, с.48-65; А.Нутникiewicz: Młoda Polska, s.124-137; Cz.Miłosz: Historia literatury polskiej, s.397-400.</p> <p>2. Болеслав Лесьмян (1878–1937). Трансцендентальна інтенційність «Луки» (1920) й «Тинистого напою» (1936). Загадка існування в інтерпретації «пізнього молодополяка» або «раннього» катастрофіста. Біологізм, діонісійство, «нетутешність». Твори: Б. Лесьмян. Поезії. Див.: Березіль, 1986, №5-6, с.12-21; Всесвіт, 1987, №8, с.143-146; Б.Лесьмян. Поезії. – Кур'єр Кривбасу, Лирень-Серпень 2008ю Критика: В.Василенко: Поезія Болеслава Лесмяна. – К., 1989; К. Wyka: Czytam Leśmiana // Wyka K.: Łowy na kryteria. – Warszawa, 1965, s.234-281; Wyka K.: Bolesław Leśmian: dwa utwory // Rzecz wyobraźni, s.441-478; М. Podraza-Kwiatkowska: Gdzie umieścić Leśmiana? Próba lokalizacji historycznoliterackiej // Młodopolskie harmonie i dysonanse. – Warszawa, 1969, s.169-197; Studia o Leśmianie. Pod red. M.Głowińskiego i J.Stanisławskiego. – Warszawa, 1971; А.Нутникiewicz: Młoda Polska, s.138-143.</p> <p>3. Інші поети «Молодої Польщі»: Антоні Ланге (1894–1929), Ст. Бжозовський (1878–1911), Казимира Завистовська (1870–1902), Мариля Вольська (1873–1930), Броніслава Островська (1881–1928). «В мороці зірок» 1902 р. Тадеуша Міцинського (1873–1918) – імпресіоністичність, езотерика, містицизм. Люція Ридель (1870–1918) – герой Виспянського, герой епохи. «Поезії» Л. Риделя 1901 р. як своєрідне «народництво» естетика і шляхтича. Твори: Антологія польської поезії. У 2 тт. Т.2; Poezja Młodej Polski /wyb.М.Jastruna/. Jan Marx: Młoda Polska. – Warszawa, 1997; Poezja polska. Antologia w układzie St.Grohowiaka I J.Maciejowskiego. Т.1-ІІ. Т.ІІ. – Warszawa, PIW, 1973. Критика: Wyka K.: Stulecie pokolenia Młodej Polski // Łowy na kryteria. – Warszawa, 1965, s. 135-161; J.Z.Jakubowski: Wstęp do: Poetki Młodej Polski. – Warszawa, 1963; Z.Beńkowski: Szczyty symbolizmu: Twórczość, 1962, #2; М. Podraza-Kwiatkowska: Młodopolskie harmonie i dysonanse. – Warszawa, 1969</p>	
Лекція 5	1. Молодопольська драматургія. С. Виспянський (1869–1907):	2 год.

	<p>життя та творчість. Оновлення драматургічного мислення і сценічного дійства. Розвиток міфологізму та умовних художніх форм. Народнопоетичні витоки й національний пафос: «Весілля», 1901; «Листопадова ніч», 1904 та інші драми Виспянського.</p> <p>Твори: С. Виспянський: Весілля; Листопадова ніч;</p> <p>Критика: История польської літератури, т.2, с.114-139; Ростозкий Р. Театр Станіслава Виспянского // Виспянский С. Драми. – М., 1963; Źeleński Tadeusz /Boy/: Ludzie żywi // Pisma, t.III, s.129-209; Łempicka A/ Wyśpiański – pisarz dramatyczny. – Kraków, 1973. Stanislaw Wyśpiański. Wesele // http://gim4bci.net.pl/biblioteka/index.html; J.Nowakowski: Symbolizm i dramaturgia Wyśpiańskiego // Wyśpiański. Studia o dramatach. – Kraków, 1972; J.Z.Jakubowski: Wstęp do: S.Wyśpiański: Poezje wybrane. – Warszawa, 1969; A.Łempicka: Wyśpiański – pisarz dramatyczny. – Kraków, 1973; A. Łempicka: O "Weselu" Wyśpiańskiego. – Warszawa, 1955. – 134 S; A.Hutnikiewicz: Młoda Polska, s.180-200.</p> <p>2. Станіслав Пшибишевський (1868–1927) – життя та творчість. Драма «Сніг», 1903. Прозова творчість – «Діти сатани», 1896. Мемуарна проза – «Мої сучасники», 1926. Ідеолог і «метеор» Молодої Польщі – «Confiteor» 1898 р.: легенда С. Пшибишевського. Габрієла Запольська (1857–1921): натуралістична соціальна комедія.</p> <p>Твори: драма «Сніг». Повість «Діти сатани». Стаття «Confiteor».</p> <p>Г. Запольська: «Моральність пані Дульської» (1906), «Жабця».</p> <p>Критика: Пшибышевский С. Путиами души // Пшибышевский С. Полн.собр.соч. – М., 1910. – Т.5; Пшибышевский С. Про драму и сцену // Пшибышевский С. Полн. собр. соч. – Т.6; Хархун В. Володимир Винниченко і Станіслав Пшибишевський: типологія художніх практик // Наукові записки НаУКМА. Філологія. – К., 1999. – Т.17. – С.111-115. St.Helsztyński: Stanisław Przybyszewski. – Kraków, 1958, wyd.3, Warszawa, 1972; A.Hutnikiewicz: Młoda Polska, s.201-213; История польской литературы, т.2; Cz.Miłosz: Historia literatury polskiej, s.380-385</p>	
Лекція 6	<p>1. Проза «Молодої Польщі». Стефан Жеромський (1864–1925). Пошуки стилю – «Бездомні». Роман «Попіл» й вироблення нового хронотопу, ліризація епічної оповіді, особливості нарації. «Жеромщина» в польській прозі першої чверті ХХ в.</p> <p>Твори: С. Жеромський: романи «Бездомні», 1899; «Попіл», 1904, «Історія гріха», 1908; «Передвесня», 1925.</p> <p>Критика: В.В.Витт: Стефан Жеромский. – М., 1966; История польської літератури. В 2-х тт. Т.2, с. 74-85; St.Zabierowski: Ze studiów nad Żeromskim. – Warszawa, 1981. – 96 S; W kręgu przemian polskiej prozy XX wieku. – Wrocław, 1978, s.5-26; 83-94; A.Hutnikiewicz: Młoda Polska, s.266-277</p> <p>2. Владислав Станіслав Реймонт (1867–1925) – життя і творчість. Роман-епопея «Селяни» (1902–1909) – роль народної міфологічної свідомості у витворенні нового романного хронотопу. Особливості авторського стилю.</p>	2 год.

	<p>Твори: В. С. Реймонт: <i>Селяни</i>. Реймонт В. С. Мужики. – М.: Худ.лит-ра. – 1974.</p> <p>Критика: История польской литературы в 2-х тт. Т.2, с.86-97; А.Hutnikiewicz: <i>Młoda Polska</i>, s.278-283; Cz.Miłosz: <i>Historia literatury polskiej</i>, s.424-426; M.Podraza-Kwiatkowska: <i>Literatura Młodej Polski</i>, s.232-235</p>	
Лекція 7	<p>Сатира, гумор та критика «Молодої Польщі». Соціальні візерунки Адольфа Новачинського. Тадеуш Желенський (Бой 1874–1941): «<i>Зелена Кулька</i>» (1905–1912) та «<i>Слівця</i>» (1913) з перспективи часу. На порубіжжі високої сцени та «малої» естради: самоочищення сміхом. Засади нової критики та її «зірки»: Ст. Бжозовський. Іг. Матушевський, В. Фельдман.</p> <p>Твори: Adolf Nowaczyński: <i>Małpie zwierciadło</i> (1902); <i>Żeleński Tadeusz /Boy/: Słówka</i>; Див. також: Наука і суспільство, 1988, №4, с.51-52; «Жовтень», 1966, №7, с.22-24.</p> <p>Критика: История польской литературы. В 2-х тт. Т.2, с.282-293; Р.Семків: «Słówka» Тадеуша Боя-Желенського та перформенс театру «Zielony Balonik»: іронія авангарду // Магістеріум. Літературознавчі студії. вип.2. – К.: НаУКМА, 1999, с.98-102; Cz.Miłosz: <i>Historia literatury polskiej</i>, s.414-416; А.Hutnikiewicz: <i>Młoda Polska</i>, s.328-354; M.Podraza-Kwiatkowska: <i>Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski</i>. – Wrocław, 1973, BN, S.I, #212</p>	2 год.
Лекція 8	<p>Міжвоєнне двадцятиліття: загальна характеристика періоду. Початок 20-х років – доба програм і маніфестів. Огляд головних угруповань через їх «програмне» самоозначення на сьогодні і завтра. Провідні ідейно-стильові течії в їх взаємодії. Формізм Т.Чижевського і футуристи (О. Ватт, А. Стерн, Б. Ясенський, Ст. Млодоженець та ін.). «Чартак» Еміля Зегадловича й експресіоністична лірика: заяви і досягнення.</p> <p>Твори: поезія Т. Чижевського, Ст. Млодоженця, Б. Ясенського, Е. Зегадловича та ін. з кола формістів-футуристів та експресіоністів; Emil Zegadłowicz: <i>Powsinogi beskidzkie. Sześć ballad z poematu «Dziwanny»</i> (1923). <i>Poezja polska 1914–1939</i>. Antologia. Wyb. i opr.R.Matuszewski, S.Pollak. – Warszawa, 1962 (personalia); <i>Poezja polska</i>. Antologia. Т.І-ІІ.Т.ІІ – personalia.</p> <p>Критика: В.П.Моренець: Формізм – футуризм – авангард – модернізм: who is who? // Національні шляхи поетичного модерну. К.:Основи, 2002; История польской литературы. В 2-х тт. Т.2, с.171-200; Е.Balcerzan: <i>Poezja polska w latach 1918-1939</i>. – Warszawa, 1996, s.8-14;31-45; <i>Obraz współczesnej literatury polskiej. 1884-1935</i>, t.3: <i>Ekspresjonizm i neorealizm</i>. – Warszawa, 1972; J.Kwiatkowski: <i>Literatura dwudziestolecia</i>. – Warszawa, PWN, 1990, s.7-39</p>	2 год.
Лекція 9	<p>Скамандрити або «тріумф лірики» (за Ю. Кшижановським): Я. Лехонь, Ю. Тувім, К. Вежинський, А. Слонімський, Я. Івашкевич. Нетривалий спалах п'яного віталізму. Розмитість польського неокласицизму, концепт «святої буденності». «Мала людина» польських скамандритів. Скамандрити й українські</p>	2 год.

	<p>неокласики: подібне й відмінне. <i>Твори:</i> Антологія польської поезії. В 2-х тт. Т.2 – персоналії. Лірика названих митців в рос. та укр. перекладах. <i>Критика:</i> Вервес Г. Д.: Ярослав Івашкевич. – К., 1978, с.3-96; Див.: В. А. Хорев: Творчество Ю. Тувима в польском поэтическом контексте // Сов. славяноведение, 1987, №2, с.56-65; Булаховська Ю. Л. Творчість Ю.Тувіма // Рад. літературознавство. 1969, №9, с.37-42; В. П. Моренець: Неокласицизм // Національні шляхи поетичного модерну п.п.ХХ століття: Україна і Польща; E.Balcerzan: Poezja polska w latach 1918-1939, s.14-30, 72-98; J.Kwiatkowski: Literatura dwudziestolecia, s.39-62</p>	
Лекція 10	<p>1. Ще раз футуристи і Краківський Авангард: природа явищ. Поезія Юліана Пшибося або пів століття змагання з традицією. Тадеуш Пайпер – теоретик і практик нового вірша – про основи й специфіку польського конструктивізму. Виняткова роль Краківського Авангарду в еволюції польської поетичної свідомості ХХ ст. <i>Твори:</i> Антологія польської поезії. В 2-х тт. Т.2: Ю. Пшибось, Т. Пайпер, персоналії. Юность, 1974, №11; Всесвіт, 1977, №11; Вітчизна, 1977, №4 (Пшибось); <i>J. Przyboś: Poezje wybrane.</i> – Warszawa, 1967. – 147 S; В. Jasiński: <i>But w butorierce (1921); Poezja polska 1914-1939. Antologia (personalia). T. Peiper: Tędy.</i> <i>Критика:</i> В. П. Моренець: Конструктивізм // Національні шляхи поетичного модерну; E.Balcerzan: Poezja polska w latach 1918-1939, s.46-71; J. Kwiatkowski: Literatura dwudziestolecia, s.66-77; Szymański W. P.: <i>Swiadosc estetyczna polskiej awangardy.</i> – Warszawa, 1971. – 31 S; G. Gazda: <i>Futuryzm w Polsce.</i> Т.І. – Warszawa, 1974. – 139 S; А. Łam: <i>Polska awangarda poetycka. Programy lat 1917-1923.</i> – Kraków: Wyd. Literackie, 1969. – 248 S. 2. Так званий Другий Авангард (польський візіонеризм і катастрофізм). «Квадрига» і творчість К. І. Галчинського. «Люблінський авангард» і лірика Юзефа Чеховича. Чеслав Мілош і Віленські «Жагари». <i>Твори:</i> лірика К. І. Галчинського, Ю. Чеховича, Ч. Мілоша. Див.: Всесвіт, 1997, №2, с.124-128; Всесвіт, 1985, №3, с.111-115; Иностранная л-ра, 1977, №3; 1984, №7; 1978, №2 (Галчинський); Дзвін, 1991, №11, с.13-17; Дружба народів. 1994, №7, с.45-51; Иностранная л-ра, 1991, №5, с.195-211; Всесвіт, 1991, №2,7,8,9 (Мілош). <i>Критика:</i> Моренець В. П.: Джерела поетики К. І. Галчинського. – К., 1986, с.3-15, 93-136; Моренець В. П.: Катастрофізм, візіонеризм, міфологізм // Національні шляхи поетичного модерну п.п.ХХ століття: Україна і Польща (рукопис); Drawicz A. <i>Konstanty Idefons Gałczyński.</i> – Warszawa, 1972, s.7-89; J. Krysiak: <i>Katastrofizm ocalający. Z problemów tzw Drugiej Awangardy.</i> – Warszawa, 1978. – 147 S; К. Wyka: <i>O Juzefie Czechowiczu; Echo katastroficzne; Próbka sprawy Gałczyńskiego; Płomień i marmur // Rzecz wyobraźni.</i> – Kraków, 1997</p>	2 год.
Лекція 11	1. Проза міжвоєнного двадцятиліття: інтродукція. Основні	

	<p>стильові напрями і тенденції. Панорама періоду. Політичний роман Юліуша Кадена-Бандровського (1885–1944) і розвиток польського експресіонізму.</p> <p>Твори: J. Kaden-Bandrowski: <i>General Barcz</i> (1923); Czarne skrzydła. Критика: Cz. Miłosz: Historia literatury polskiej, s.486-488; A. Milska: Pisarze polscy, s. 351-360; P.Kuncewicz: Agonia i nadzieja. Literatura polska od 1918. T.I. (1918-1939) - Warszawa, 1991, s.184-188;</p> <p>2. Психологічно-філософська проза. Я. Івашкевич (1894–1980): повісті «Березняк», «Млин над Уtratoю», «Панни з Вільчого». Творчість Зофії Налковської (1884–1954): «Характери», 1922, «Роман Терези Гарнет», 1924, роман «Межа», 1935, «Медальйони», 1946. Соціально-психологічні виміри «легкого стилю».</p> <p>Твори: Я. Івашкевич: «<i>Березняк</i>»; «<i>Млин над Уtratoю</i>»; Івашкевич Я. Сочинения в 3-х тт. – М.: Худ.лит-ра, 1988; Івашкевич Я. Люди и книги: Статьи, эссе. – М.. 1987; Зофія Налковська: «<i>Роман Терези Гарнет</i>». «<i>Межа</i>».</p> <p>Критика: История польской литературы, т.2; Вестник Московского ун-та. Филология, 1981. №6. С.34-38 (З.Налковска); Г.Д.Вервес: Ярослав Івашкевич. Літературно-крит. Нарис. – К.: Наук.думка, 1978; Cz.Miłosz: Historia polskiej literatury, s.448-451, 493-495; P.Kuncewicz: Agonia i nadzieja. T.I, s.163-168,196-199</p>	
<p>Лекція 12</p>	<p>«Прозорий», «летючий» стиль Марії Домбровської (1889–1965) або можливості реалістичної нарації. «Галузка черешні та інші новели», 1922, «Люди звідти», 1926, тетралогія «Ночі і дні» (1932–1934). Соціально-документальна проза – Леон Кручковський (1900–1962), повість «Кордіан і Хам». Сатирична проза Т. Доленги-Мостовича (1898–1939) – роман-памфлет «Кар’єра Казимира Дизми».</p> <p>Твори: Марія Домбровська: <u>новели</u>. Див. також: Иностранная лит-ра, 1975. №1, с.215-225 Л.Кручковський: Кордіан і Хам. Иностранная литература, 1962, №1, 9; Т. Доленга-Мостович: Кар’єра Казимира Дизми.</p> <p>Критика: История польской литературы, т.2; V Міжнародний з’їзд славістів. Матеріали /Літературознавство/. – Софія, 1963, с.313-327; Вопр. лит-ры. 1975, №12 (М.Домбровская); E. Korzeniewska: O Marii Dąbrowskiej i inne szkice. – Warszawa, 1956. – 159 S; R. Matuszewski: Doświadczenia i mity. – Warszawa, 1964, s.291-296; P. Kuncewicz: Agonia i nadzieja. T.I, s.200-205, 238-240, 254</p>	
<p>Лекція 13</p>	<p>1. Вітольд Гомбрович (1904–1969). Іронічний виклик формі? В полоні форми? Префігурації постмодернізму?</p> <p>Твори: <i>Фердидурке</i>. – К.:Основи, 2002; <i>Щоденники</i>.Пер. Р.Харчук. – К.: Основи, 1999; <i>Трансатлантик</i> (1956); <i>Проти поетів</i> (1947, 1951). В. Гомбрович: <i>Фердидурка</i> // Иностранная лит-ра, 1991, №1, №4.</p> <p>Критика: А. Бондар: «Проти поетів» Вітольда Гомбровича як романтизм після модернізму // Наукові Записки НАУКМА. Том</p>	

	<p>17. Філологія. – К., 1999, с.92-94; Cz.Miłosz: Historia literatury polskiej, s.495-502; J.Kwiatkowski: Literatura Dwudziestolecia, s.278-283; W kręgu przemian polskiej prozy XX wieku. – Warszawa, 1978, s.27-40.</p> <p>2. Бруно Шульц (1892–1942) і природа візіонеризму. Постмодернізм письма – це відколи, «від кого» і наскільки? Твори: Шульц Бруно. Цинамонові крамниці. Санаторій рід клепсидрою. – Львів: Просвіта, 1995; Шульц Бруно. Мітизація дійсності // Література плюс. – 1999. – Ч.5-6. Критика: Портрет в зеркалах: Бруно Шульц // Иностранная литература. – 1996, №8; Таран Людмила. Одвічне взаємопротівенство-взаємопроникнення: кілька спостережень над прозою Бруно Шульца // Сучасність. – 1997, №11; J.Kwiatkowski: Literatura międzywojnia, s.282-286; P.Kuncewicz: Agonia i nadzieja. T.I, s.176-180; Cz.Miłosz: Historia literatury polskiej, s.491-493</p>	
Лекція 14	<p>Дрібка з міжвоєнної драматургії: Віткаци (Станіслав Ігнаці Віткевич, 1885–1939). Теорія «чистої форми» й театр абсурду. Твори: Шевці. Див.: Станіслав Ігнаці Віткевич: Сапожники. Драми. Пер.с польск. А.Базилевского – Москва, 1989. Критика: Бородіна О. Театральний авангард Ст.І.Віткевича (на матеріалі драми «Шевці») // Магістеріум. Вип.четвертий. – К., 2000. – С.83-84; Базилевский А. Б. Творчество С. И. Виткевича и польская литература гротеска. – Автореферат на соиск.у.с.д.ф.н. – М., 2000; Базилевский А. С. И. Виткевич: Единство во множестве // Польша. – 1985. - №9. – С.19-21; Базилевский А. Гротеск в польской и русской литературе XX века (С.И.Виткевич и А. Платонов) // Славянские литературы. Культура и фольклор славянских народов. XII Международный съезд славистов (Краков, 1998). – С.221-228; А.Базилевский: Разговор по существу // С.И.Виткевич: Сапожники, с.5-14; J. Kwiatkowski: Literatura dwudziestolecia, s.27-29,234-236; Cz. Miłosz: Historia literatury polskiej, s.474-481; P. Kuncewicz: Agonia i nadzieja. T.I, s.320-329</p>	

№ з/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
Семінарське заняття 1	Молодопольська поезія, проза і драматургія С. Виспянського	2 год.
Семінарське заняття 2	Перша письмова контрольна робота: «Молода Польша»	2 год.
Семінарське заняття 3	Футуристи, авангардисти, конструктивісти, візіонеристи	2 год.
Семінарське заняття 4	Течії міжвоєнної поезії. Міжвоєнна проза. Драматургія Віткаци	2 год.
Семінарське заняття 5	Розвиток польської літератури від позитивізму до катастрофізму: головні риси	2 год.
Семінарське заняття 6	Друга письмова контрольна робота: «Література міжвоєнної доби»	2 год.
Семінарське заняття 7	Міні-конференція з представлення дослідницьких тез	2 год.

№ з/п	Теми для самостійного вивчення (тиждень самостійної роботи)
Тема 1	<p>Модернізм як власна назва мистецького періоду європейської культури зламу XIX–XX століть і модерність як іманентна властивість літературного процесу кожного часу. Процес модернізму за Г. Р. Яуссом. Сучасні інтерпретації поняття «модерн» (Соломія Павличко та ін.).</p> <p><i>Література:</i> Hans Robert Jauss: Der literarische Prozeß des Modernismus von Rousseu bis Adorno // Studien zum Epochenwandel der asthetischen Moderne/ - Frankfurt/M., 1990, s.67-103. Див. також: Hans Robert Jauss: Proces literacki modernizmu od Rousseau do Adorno (przekł.P.Bukowski) // Odkrywanie modernizmu. Przekłady i komentarze. Pod. Red. Ryszarda Nycza. – Krakow: Universitas, 1998, s.21-59; Соломія Павличко: Дискурс модернізму в українській літературі. Вид. друге, перероб. і доп. – К.: Либідь, 1999, с.9-25.</p>
Тема 2	<p>Асинхронність західноєвропейських і слов'янських стильових течій: проблема стильових виявів модернізму: декаданс, символізм, імпресіонізм, неоромантизм.</p> <p><i>Література:</i> Artur Hutnikiewicz: Europejski modernizm i Młoda Polska // Młoda Polska. – Warszawa, PWN, 1996, s.7-49; Богдан Рубчак: Пробний лет /гло для книги/ // Розсипані перли. Поети «Молодої Музи». – К.: Дніпро, 1991, с.18-41. Richard Sheppard: The Problematics of European Modernism // Theorising Modernism. Essays in critical theory. Ed. by Steve Giles. Routledge, London and New York, 1993, s.1-51. Anna Bałakian: Międzynarodowy charakter symbolizmu // Antologia zagranicznej komparatystyki literackiej. Pod red. Haliny Janaszek-Ivanickovej. – Warszawa: Instytut Kultury, 1997, s.129-139.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДОСЛІДНИЦЬКІ ТЕМИ

1. Поетична практика «Молодої Польщі» й «Молодої Музи»: спільне й відмінне.
2. Порівняльний аналіз казково-міфологічних елементів «Весілля» С. Виспянського й «Лісової пісні» Лесі Українки.
3. Творчість С. Виспянського і нова європейська драма.
4. Модерність архаїки /способи художнього освоєння/: Гуцульщина в «Тінях забутих предків» М. Коцюбинського й Гуральщина в «Легенді Татр» К. Тетмайера.
5. Символізм Яна Каспровича й естетичні пошуки «Молодої Музи».
6. Еротичні мотиви «пана з Людзмежа» і лірика В. Пачовського: на полюсах піджанру.
7. «Попіл» С. Жеромського: на порозі століття алієнації, але задовго до «смерку Європи» /філософсько-естетичні горизонти роману/.
8. Лірика Т. Міцинського: подих езотерики.
9. Інтелектуальна проза В. Берента: в пошуку європейських аналогій.
10. «Селянська» епопея С. Реймонта: лінійне й циклічне в хронотопі роману.
11. Гумористично-іронічний дискурс «Молодої Польщі»: «Слівця» і слова раннього модернізму в Україні та Польщі.
12. Формісти-футуристи: засади стилю або «слова на свободі».
13. Скамандрити і неокласики /спроба типологічного зіставлення/.
14. Конструктивізм Кравівського Авангарду або в пошуках раціональної поетичності: хто більше?
15. Людина на зрубках часу: «Березняк» Я. Івашкевича в контексті європейського модернізму.

16. Від «Порохна» до «літератури факту» поза «чистою формою»: максими прозорого стилю М. Домбровської.
17. Драматургія С. І. Віткевича і поетика абсурду: грані феномену зі згадкою про М. Куліша.
18. Так званий «Другий Авангард»: світоглядно-естетичні орієнтири візіонеризму.
19. Ч. Мілош й Б. І. Антонич: катастрофізм у лемківській перспективі.
20. Лапідарний візіонеризм Ю. Чеховича: пошук європейських аналогій.
21. Б. Шульц і Ф. Кафка: спроба психоаналітичного підходу.
22. «Фердидурке» Вігольда Гомбровича: стратегія демаскування.
23. В. Гомбрович: за пів століття до Андруховича /пригоди перформенсу/.
24. Трансцендентність і безодня ніщоти: Б. Лесьмян та В. Свідзинський або в дзеркалі «іншого».

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

На семінари та письмові контрольні заміри виносяться питання, які *точно відбивають* тематику лекцій. Конкретне формулювання питань є тільки зверненою вглиб польського історико-літературного матеріалу та його компаративних розгалужень *модифікацією* даної історико-літературної чи теоретичної проблеми, що відповідає її лекційній постановці та висвітленню.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Участь у заняттях (семінари, крім 2 контрольних робіт)	5	2	10
Письмова контрольна робота	2	10	20
Дослідницька теза в межах курсової тематики	1	30	30
Іспит	1	40	40
Разом			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності студента за кожним із запланованих видів робіт здійснюється відповідно до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Дослідницька теза в межах курсової тематики	30	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє належний рівень знань і розуміння теми, знайомство із основними тенденціями у розвитку сучасного літературознавства, виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичну досконалість.

		Роботу оформлено відповідно до вимог. Доповідь підготовлена і виголошено вчасно, з максимальним використанням рекомендованої літератури. Доповідь структурована, логічна, послідовна; містить елементи проблемного підходу. Доповідач демонструє володіння матеріалом і здатність відповісти на запитання аудиторії
	20–29	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє достатню обізнаність із основними тенденціями у розвитку сучасного літературознавства, наявні певні фактографічні неточності чи мовно-стилістичні недоліки. Доповідь підготовлена і виголошено вчасно, але без дотримання тих чи тих вимог
	10–19	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє достатню обізнаність із основними тенденціями у розвитку сучасного літературознавства, наявні певні фактографічні неточності чи мовно-стилістичні недоліки. Окремих частинам викладу бракує аналітичного характеру. Доповідь підготовлена із запізненням та/або містить прогалини та помилкові твердження. Доповідач не демонструє належної підготовки та/або не готовий відповідати на змістовні запитання
	1–9	Роботу виконано і подано вчасно. Автор демонструє достатню обізнаність з матеріалом, однак роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження. Текст вирізняється значними мовно-стилістичними недоліками. Доповідь підготовлена із запізненням та/або містить численні прогалини та помилкові твердження. Доповідач не демонструє належної підготовки та/або не готовий відповідати на змістовні запитання
	0	Робота не виконана або містить порушення академічної доброчесності
Письмова контрольна робота	10	5 питань по 2 бали кожне
Участь у дискусіях на заняттях	2	Студент бере участь у розмові на занятті, задає змістовні запитання, висловлює аргументовані зауваження, бере участь у дискусії
	1	Студент присутній, але не бере активної участі в обговореннях
	0	Студент не відвідував заняття

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою Університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70			D (задовільно)
60 – 65	Задовільно		E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов’язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до екзамену) становить 30 балів. **У разі отримання оцінки «неприйнятно»** (нижче 29 балів) студент зобов’язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» студент має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії студент може обрати повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diiialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty

*Затверджено на засіданні кафедри літературознавства НаУКМА
 31 серпня 2020 р. (протокол № 7)*